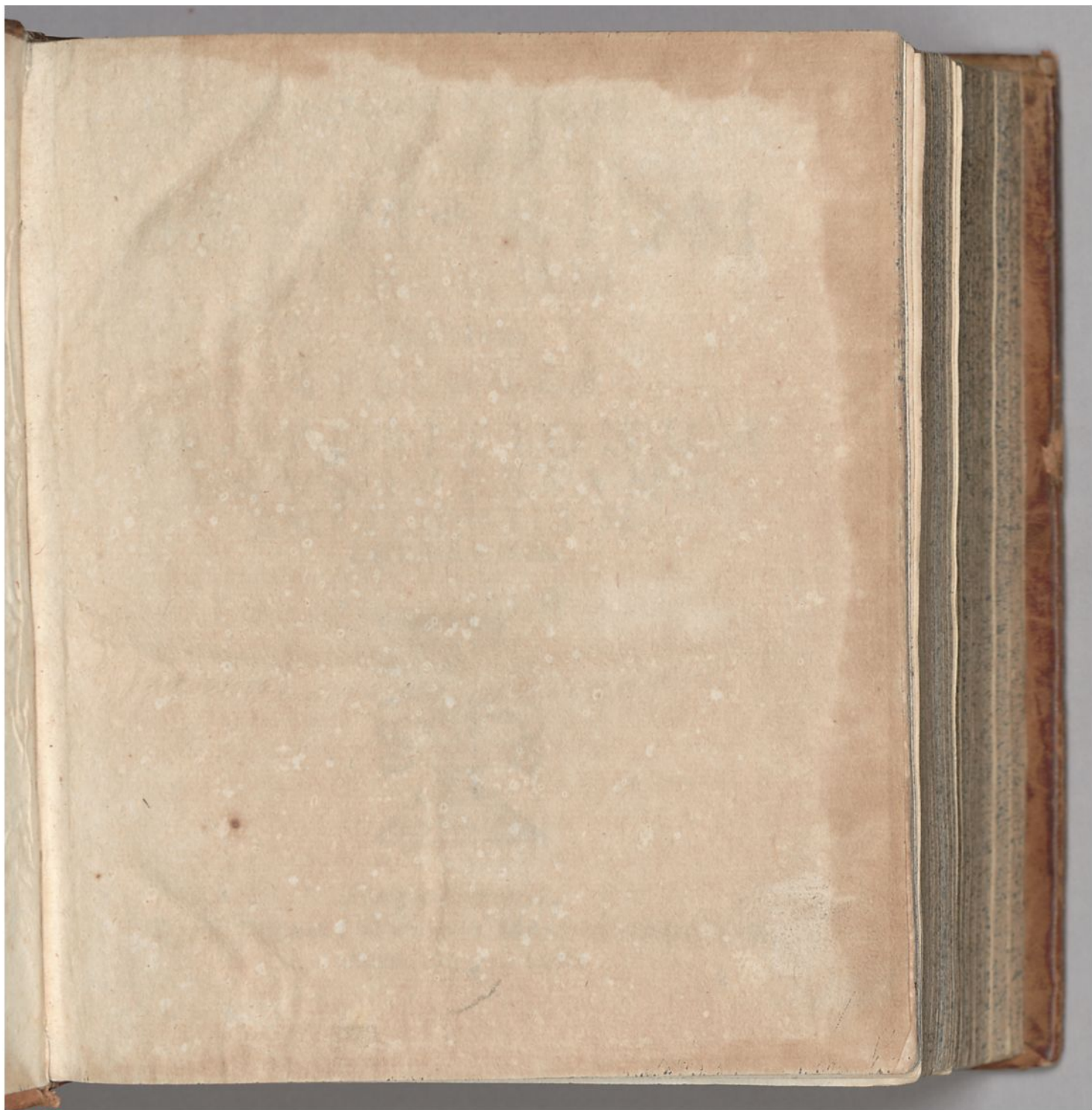

Leibn. Marg.
41

Varia ethica.

21
Θεὸς ἰδὲν
MANIPVLVS
SYMBOLORVM

QVIBVS
OMNIVM FACVLTATVM VIRI CLARISSIMI
VSI SVNT
CVM EXPLICATIONIBVS ERVDITORVM;

Symbolothecæ
THEOLOGICÆ ET POLITICÆ
IN
LVCEN PVBLICAM PROGRESSVRÆ
IN
THEATRO MV SARVM ET GRATIARVM
OBVIAM SPARSVS

A
L. GEORGIO VVEISSIO *Leise*
LEVCOPETRÆO
SCHRIFTSASTICARVM ECCLESIA RV M ET SCHOLARVM
IN EPHORIA WEISSENSE ENSI
SANGERHVSANA ET LANGENSALTZENSI SAXO-ELECTORALI
INSPECTORE
AC TENSTADIENSIVM PASTORE.

JENÆ
LITTERIS IO, ZACHAR. NISL.
€

Prov. Salom. xxv, 10.

Ein Wort geredt zu seiner Zeit / ist wie gülden
Aepffel in silbern Schalen. B. Lutherus in Scholio mar-
ginali: Als Pomerancken und Citronen.

*Multum delectant mala aurea, lance reposita
Argyreâ: Sed plus tempore dicta suo.*

Ecclesiast. Salom. xii, 11.

Die Wort der Weisen sind Spiesse und Nägel.

*Non adeo penetrant peracutâ cuspide clavi
Ac stimuli, ut penetrant Sapientum dicta virorum.*

Lucretius, lib. iii, v. 18. seqq.

*Floriferis ut apes in saltibus omnia libant,
Omnia nos itidem depascimur aurea dicta,
Aurea, perpetuâ semper dignissima vitâ.*

I. N. I.

D. MARTINI LUTHERI,

Theologi Wittebergensis.

*Symbola
Theologica
1472.*

Der Christen Herk auf Ros'n geht/
Wen's mitten unterm Creuze steht.

Hic Theologorum Phosphorus, doctrinaeque purioris restaurator & Antichristicida invictissimus, divino Reformationis opere omnes Diabolorum legiones, mundique rabiem in se concitavit. Sed adversa tamen omnia hilari magis, quam tristi animo excepit, exceptaque cum Deo feliciter superavit ac triumphavit. Cuius suae fortunae haud immemor, suis in insignibus *Rosam, cui cor, cruce transfixum, fuit insertum*, cum supra posito Symbolo Germanico, gerere ac usurpare consuevit, quod Schola Neandrina sequentibus rythmis Graeco-Latinis *cor ἀρέχνοις* feliciter expresit:

Κῆρ 'Ευσέλ'ς φέγ'λ', ἐν ῥόδοις,

Κακοῖς ἐνέσι'ν εἰ μέσοις.

Cor Christiani inambulat

Rosis, cruce sub licet gemat.

D. Joh.

D. Joh. Maior, Joachimico - Vallenſis, Poëta olim ac Prof.
Witteberg. ita explicavit:

*Perfecit in ſpinis florens, quò credula corda
A cruce penderent, optime Chriſte, tuà.*

Vid. Orat. Conradi Portæ de B. Luthero, circa finem. A-
lius quidam ἀδελφ. apud Melch. Adami, in vitis Theol.
Germ. pag. 170. ſic:

*Crux, conjuncta roſa, mens eſt invicta Luthero:
Letitiam notat hæc: illa jugum Domini.*

Adamus Cuslevius lib. 1. carm. ſelectiorum, hoc modo:
*Absurdum eſt, inquit Ratio, cor in eſſe roſeto,
Cum crucis in medio pondere nescit opem.
Sancta Fides regerit: Qui Chriſto cor dedit, illi
Fellea crux, roſa ſit mellea, plena boni.*

NB. Alii alia Theandro Luthero adſcribunt Symbola, de
quibus fuſè agetur in *Symbolotheca Theologica*, πὸν Ἰεſῶ,
appoſito ſimul judicio.

D. JUSTI JONÆ,

Theologi Wittebergensis, Collegæ Lutheri,
aliarumque Eccleſiarum deinceps Antifiſtitis.

Wo Ich bin/da ſolt Ihr auch ſeyn: In
meines Vaters Hauſe ſind viel Woh-
nungen.

Hæc dulciſſima Chriſti ſententia, quæ Joh. XIV, v. 2.
& 3. extat, D. Jonas, nomine & re Juſtus, ſeſe confir-
mavit, cum in acerrimis tempeſtatibus eſſet fideliſſimus A-
chates ac comes filiorum magnanimi illius & ſancti Elect.
Sax,

Sax. Joh. Friderici captivi, hinc inde jactatus & sævis-
sima pericula expertus. Eandem quoque identidem recitavit
in agone, & solatium inde efficacissimum hausit, ad bea-
tam usque analysin. Vid. conc. funebr. & Basilii Fabri tract.
de IV. Novissimis, cap. III. pag. m. 36. Joh. Gigas, civis, di-
scipulus & amicus Jonæ, in Epiced. ita exposuit:

*CHRISTVS ubi est, ibi ero: Patris illius est domus ampla,
In quâ Christicolis mansio multa patet.
Hospitium mundus mihi quando negaverit, illa
Cælestis capiet me sine fine domus.*

Joh. Bocerus, lib. II. sacr. carm. hoc modo:

*Ampla Dei domus est, multis cultoribus illa,
Huc saltem veniat plurima turba, patet.
Postibus hac nullis, nullis munitaque seris,
Semper habet faciles, semper aperta, vias.*

D. PAVLI EBERI,

Theologi ac Superintendentis Witteberg.

LVCERNA PEDIBVS MEIS VERBUM TVVM, DOMINE, ET LVMEN SEMITIS MEIS.

Hoc Symbolum, ex Psalmo CXIX. desumptum, circa
insignia sua, quæ fuerunt *virgo, muris insists* &
utrâque manu facem tenens, Eberus ponere ac usurpare
consuevit, subjectâ hac venustâ exegeſi:

*Que Dea? Relligio. Quidnam duo lumina? Verbum.
Qui muri? Angelici sunt gregis excubia.*

Vid. Calendarium Eberi, edit. Witteb. in 4. ao. 1571.

SS (4.) 58

M. JOHANNIS MATHEsii,

Pastoris in Valle Joachimicâ.

ΣΠΕΥΔΕ ΒΡΑΔΕΩΣ.

Cum in omni vita Matthesius *σεπνίας* vitium studiosè vitaverit, insignia, ad hunc scopum collimantia, prudenter sibi elegit, videlicet *Pegasus, concha insidentem*, additâ sententiâ symbolicâ: ΣΠΕΥΔΕ ΒΡΑΔΕΩΣ, hoc est, *festina lentè, eile mit weile*. Nescio quis J. T. D. cujus versiculi non incompositi Insignibus Mathesii, in fine concionum ipsius de Diluvio, ao. 1605. Lipsiæ edit. subjecti sunt, mentem usurpantis ita explicare conatus est:

*Pegasus à facie festinat; concha volentem,
Detinet à tergo; nullipes en bipedem.
Quid monstri hoc? Animus si sumit & induit alas,
Atque pedes; fixa est mens Rationis ἀπὸς.*

D. JOHANNIS VVIGANDI,

Diversarum Ecclesiarum Antistitis & tandem Episcopi Pomezaniensis

in Prussia.

QVEMADMODUM EBOVE
MACTATORE REPARANTUR
APES: SIC PER CHRISTI
MORTEM PARTA EST EC-
CLESIA.

Christo-

¶ (5.) ¶

Ch. istophorus Syngelius ita hoc symbolum explicavit:

Sicut apes bove mactato nascuntur, & agmen

Visceribus clausam murmura blanda ciet.

Sic nece salvifici fulgens Ecclesia CHRISTI

Crescit, & Autoris leta trophæa canit.

Vid. orat. funebr. D. Conradi Schlüsselburgii, de vita & obitu D. Wigandi, fol. 1. b.

D. MARTINI MIRI,

Electoralis Aulæ Dresdensis Concionatoris Primarii.

SI INJURIAM DEPOSUERIS APUD DEUM, ULTOR EST: SI DAMNUM, RESTITUTOR EST: SI DOLOREM, MEDICUS EST: SI MORTEM, RESUSCITATOR EST.

Elegantissimum hoc Tertulliani dictum (vide Annotat. Beati Rhenani in lib. Tertull. de Patientia, fol. 25. & 134. edit. Franck. Conf. Cypriani, *Æmulatoris Tertulliani*, ut Rhenano audit, librum de bono Patientia) D. Mirus in ore & calamo semper habuit, suisque & aliorum libris, quos *philothecas* vocant, symboli loco inscribere consuevit, uti me *domus* docuit. In Jullius epicediis ita istud optimè explicatum legitur:

Depositi in mundo, crebrò redduntur iniquè:

Hic minuit, tardè reddit hic, ille negat.

A 3

Hæc

*Hæc ratione Deus miseros baud ludit amicos ;
Siquid ei credunt, servat, opemque facit.
Injustè premeris? depone, Deoque relinque:
Supplicium reddet hostibus ille tuis.
Damna capis? depone Deo, precibusque fatiga
Illum: restituet perdita cuncta tibi.
Æger es, atque doles? Jova depone dolorem:
Crede, tibi medicas afferret ille manus.
Morte cadis? Vitam depone in vulnere JESU:
Divinâ ex busto te revocabit ope.*

M. GREGORII STRIGENITII,
diversarum Ecclesiarum Doctoris, & tandem
Superintendentis ac Consistorialis
Misenfis.

**ESTOTE PRUDENTES, SICUT
SERPENTES, SIMPLICES,
SICUT COLUMBÆ.**

HOC dictum CHRISTI, quo Apostolos suos Matth. X,
16. instruxit, scitum suum esse voluit Strigenitius, cu-
jus memoriam in annulo etiam signatorio, cui figura ser-
pentis & columbæ fuit insculpta, circumgessit. D. Andreas
Libavius, tunc Professor & Poëta Jenensis, post Gymnasii
Coburgensis Director, ita illud illustravit:

Salvator ad discipulos:

*In medios, jubeo, ite lupos, mea turba, bidentes,
Et rabiem stimulis sollicitate meis.*

Qua-

¶ (7.) ¶

*Qualiter obiectant porrecta volumina cauti
Verberibus colubri, surripiuntque caput:
Ut miti ingenio est & simplice Chaonis ales:
Sic memores animo & moribus este pares.
Perdere cuncta juvet, servatâ mente fideque;
Nequitia vacuis purus in esto color.*

Vide Strigenitii V ALE THURINGICUM, pag. 51. & seqq.

D. GEORGII COELESTINI,
Præpositi Colonienſis ad Suevum
in Marchia.
COELESTIA SPECTATO.

Circa insignia ſua, quæ fuerunt in galeâ & clypeo ſol,
luna, ſtella & nubes, Cœleſtinus hanc ſymbolicam epi-
graphen ponere conſuevit, de qua ita canit M. Michael
Haslobius, Berlinienſis:

*Quod ſpretis aliis, tractas cœleſtia, rebus,
Fallor? an à cœlo nomen, ut omen, habes?
Hinc etiam pingunt clypeum lucentia cœlo,
Cœlica qui tantum juffa ſequenda doces.*

Vide Cœleſtini Hiſtor. Comit. Auguſtan. in fine tomi I. &
IV. & poſt init. III.

D. DANIELIS CRAMERI,
Eccleſiæ Cathedralis & Gymnaſii apud Ste-
tinenſes Paſtoris ac Profeſſoris.
**DOMINI DOCTRINA CORO-
NAT.**

Acro.

A Crologum hoc symbolum Doctor Daniel Cramerus, ex suo titulo ac nomine, eruit ac usurpavit, sine & cum emblemate. Sine hoc, simpliciter positum, hisce versibus illustravit M. Philippus Horst/Brunopolita, Prof. Jenensis:

*Curritur in stadio, studio non curritur uno;
Nec cunctos eadem laurea & una manet.*

*Maeste tuâ, CRAMERE, dapbne! DOCTRINA CO-
RONAT*

Te DOMINI. O felix hoc stadio studium!

Vid. Crameri Arborem hæret. Confangvinit. ab init. post Dedicat. edit. Argentorat. Cum emblemate (in quo puer alatus, juxta cor in ara positum & inflammatum, humi super crucem sedens, ac manu dextra librum apertum tenens, citharamque pedibus attingens, ab Angelo coronam & palmam cælitus accipit.) Ipse Cramerus Symbolum suum ita explanavit:

*Uror, & uro, viden? DOMINI DOCTRINA CORONAT:
Hic mens pura mihi, & cura: ibi palma mihi.*

Et iterum sic fusiis:

*Oro, laboro, fero: DOMINUS, cui sunt mea cura',
Curat id, atque suum sponte CORONAT opus.
Sic mihi certanti fertum, quod denegat Orbis,
Palma triumphanti cælitus alma dabit.*

Vid. part. II. Emblem. Sacr. Crameri, post præfat. ad Lect. benev. Conf. ejusdem Biblia illustra, edit. Argentorat. in folio, ab initio.

MICHAELIS SAXONIS,

*Aulæ Ordruvianæ primùm Ecclesiastæ &
deinde Pastoris Wechmariensis,
in Thuringia.*

MESSIA

MESSIA SALVATORE.

Prius hoc symbolum ex literis initialibus Nominis sui formavit sibi Michael Saxo, Theologus pius & Historicus præstans, quod Daniel Meisnerus a Commothau, Poëta Cæsareus, ita explicavit:

SALVATORE meo MESSIA, jam omnia vincam,

Quæ malè molitur fors furibunda mihi.

Vide carmina parti II. L. Enigmatologiae Biblicæ Saxonis præfixa, edit. Lips. in 8. Ipse verò Saxo, in libello suo Euthologico, perpulchrè sic:

M. S.

MESSIA SALVANTE, crucis leve pondus habebō,

MESSIA SALVANTE, tremo nil crimina fœda.

MESSIA SALVANTE, necem non horreo amarā,

MESSIA SALVANTE, orci nil claustra timebō.

MESSIA SALVANTE, rubrum calcabo Draconem.

MESSIA SALVANTE, bilaris cum corpore surgam.

MESSIA SALVANTE, ut ovis, stabo ante tribunal.

MESSIA SALVANTE, poli sacra regna subibo.

MESSIA SALVANTE, Deum spectabo per ævum.

MESSIA SALVANTE, Deum celebrabo per ævum.

Posteriùs sequentibus literis designavit:

W. T. D. D. G. L. N. h. e.

Was traurst du doch / Gott lebet noch.

Cur, homo, te curis maceras, vultumque animumque

Demittis, ceu jam jam subiturus humum?

Desine, & erecto vultuque animoque tuere

Sædera: vivit adhuc, qui regit ista, Deus.

B

Et

*Et quoniam is vivit, devotè voce roganti,
Credere modò, auxilium consiliumque dabit.*

Vid. tom. IV. Chronici Casarei Saxonis, pag. 494. Conc.
funerum, & Epicedium M. Joh. Vilcii.

D. GEORGII VVEINRICHII,
Professoris ac Superintendentis Lipsiensis.

**PROPITIA TRINITAS MEA EST
HÆREDITAS.**

Weinrichio in juvenantis adolescentie carceribus omnis
emergendi spes erat sublata, adempta, occisa: & ta-
men ille ad tantam pervenit frugem & honorem, præter
votum & expectationem, & suam & aliorum: quapropter
hanc Dei summam in se extollendo bonitatem sæpiissime
effusis lacrymis prosecutus est. Atque ad hanc sortem,
divinitus sibi concessam, sine dubio alludere voluit suo illo
symbolo, quod semper in ore & in calamo habuit, dicendo
scribendoque: PROPITIA TRINITAS MEA EST
HÆREDITAS. Relictus enim à parentibus, ab ami-
cis, ab omni fortuna, à Domino susceptus, & bonis corpo-
ris & animæ, terrenis & cælestibus, abundè condonatus
atque cumulatus est. M. Josua Stegmannus, in orat. de vita
& obitu D. Georgii Weinrichii, E. 2.

D. VINCENTII SCHMVCCHII,
Professoris & Superintendentis Lipsiensis.

FIDES VICTORIA NOSTRA.

Qui

¶ (II.) ¶

Qui vivus multos *vicit* durosque labores,
Qui vitæ *vicit* mille pericla sua.
Qui *vicit* Satanæ insultus, odia atque malorum,
Is tandem & *vicit* tela inimica necis.
Quàm benè *vicisti*, VINCENTI? gloria quanta
Te manet inque solo, te manet inque polo.
D. Hoë, in Epiced.

*Pugnatum satis est, VINCENTI: pausa laborum est,
Nilque mali, evicto mortis agone, super.
Scilicet alma Fides retulit vi sospite palmam,
Perpetis hinc vitæ pulchra corona datur.*

D. Henricus Höpfnerus, in carmine, orat. funebri subjecto:
Cum lecto rursus affigeretur, fide verâ in CHRISTUM,
& expectatione beatæ analysæ, omnem morbi vehemen-
tiam superavit, implens symbolum suum: *Fides victoria
nostra.* D. Höpfnerus, in orat. funebri, D.

D. BALTHASARIS MENTZERI,
Professoris Marpurgenſis & Giessenſis.

Τὰνὼτερα καλλίω.

Mentzerus sua sorte contentus vixit, coram Deo sub-
limia, coram mundo humilia sectatus est, memor
symboli, quod semper usurpavit: τὰνὼτερα καλλίω i. e. *Super-
perna optima.* D. Joh. Himmeliſ in Threnologia, pag. 36.

Mentzeri symbolum fuit, τὰνὼτερα καλλίω:

ἔχῃ τὴν γαῖαν, τὰ δ' ἄνω ζητεῖν προέειπεν.

*Id semper in mente, in ore, in calamo habebat. Superiora
ergò assidue, terrenis neglectis, quarebat, unice cupiebat,
optabat. Nunc accepit: Feliciter ergò desit esse noster.* D.
Meno Hannekenius, in orat. parentali.

B 2

Mentze-

¶ (12.) ¶

*Mentzerus semper meditatus gaudia cæli,
Nunc tandem cæli gaudia latus habet.
Scilicet hac variis jactatur vita periclis:
Qui semper cælum cogitat, ille sapit.*

M. Martinus Helvicus in epithaphio.

Ipse Mentzerus in Albis, quæ non solum vidi, sed & possideo, ita *Symbolum suum*, τὰ ὅλα κατὰ ἴσιν, *superiora, meliora*, hoc disticho explicavit:

*Mens, sursum spectata, terrenaque despice cuncta:
Sursum est, quod solum rite beare potest.*

D. BALTHASARIS MEISNERI,
Professoris VVittebergensis.

BEATI MITES. Matth. V. 5.

Initatem animi tantopere probavit, ut illas duas *Servatoris* voces, *Beati Mites*, quarum initiales literæ nomen ejus quoque inchoant, pro *symbolo suo* passim uteretur. D. Georgius Weckerus in programme funebri.

CHRISTUS *Beatos* esse prædicat *Mites*.

Meisnerus hoc ipso usus, in fide & vita;

Proin diu illum, vita in hacce mortali,

(An morte vitali? esse noluit CHRISTUS,

Ubi lisque visque regnat, in fide & vita:

Sed ad *Beatorum* atque *Mitium* vitam

Hinc evocavit, & beavit æternum.

Salveto, *Mitis* ac *Beate* MEISNERE,

MEISNERE *Mitis* ac *Beate*, salveto,

Inter *beatos Cœlitesque* Salveto.

D. Joh

¶ (13.) ¶

D. Joh. Conradus, in arâ exequiali, D. Meisnero Vratisla-
viæ posita, ao. 1626.

D. FRIDERICI BALDUINI,
Professoris & Superintendentis VVitte-
bergenfis.

FIDE ET PATIENTIA.

M Joh. Segerus, P. L. C. scholæ Witteb. oppidanæ Re-
ctor, in Epicediis Balduinianis, ita acrologicè expo-
suit:

*Falluntur, falluntque alios, nec tramite recto
Incedunt, quicunque aliâ ratione salutem
Degeneres captant, quàm CHRISTI sanguine, lytro,
Et merito, quod sola FIDES apprehendere novit,
Edita præclaro divini semine verbi.
Tentatur verò, CHRISTUM quicunque fidei
Pectore comprehendit, multo & vexatur ab hoste.
Affligit Satan & mundus, caro, criminis hospes,
Tentat, ut ad mala pellat eum: sunt mille labores,
Innumeri hos morbi, comitante dolore, sequuntur,
Et quid non? quæ cuncta tamen PATIENTIA vincit.
Namque FIDES vidua est, quam non PATIENTIA firmat.
Tanta igitur moles, animo patiente malorum
In CHRISTO superata mihi est, qui tædia post ista,
Aurea perpetuæ tribuit mihi munera vitæ.*

D. ANDREÆ WENCELII,
Theol. Professoris ac Pastoris Acad. & Eccl.
Francofurti ac Viadrum.

B 3

NIL

De(14.)

NIL PRÆTER COELUM DESIDERO.

N*il præter cælum desidero: terra caducas
Tantum habet, æternas mens mea querit opes.*

Vid. disp. Geisleri de Symbolis, & effigiem æneam D. Wencelii, cum subscriptione.

Fortis ut in medio moritur certamina miles:

In mediâ cælum sic quoque peste subis.

Victus, Victor ovas, meritam poscisque coronam,

WEN CELI, cæli floridioris amor.

Valent. Arithmæus, in Lamentis poëticis, pag. 534.

D. CASPARIS FINCKII,
Superintendentis Coburgensis Generalis.

PATIENTIA VINCIT OMNIA.

Gedult frisst den Teuffel.

Wenn er von seinem Creuz und Anfechtung eine
Weile geredet / und dasselbe beweinet / fieng er
an zu singen und zu betten / ermannete sich / und
schöpfte mit Freuden Erquick-wasser aus dem Heils-
brunnen Israels / und freuete sich mitten in der Anfech-
tung / und gab also seines Symboli ein Exempel:
Gedult frisst den Teuffel / und widerstund der
Anfechtung / wie ein Palmbaum der Last. Sebald Krieg/
Super-

Superintendens Heldburgens. in Concione funebri D.
Finckii.

Irruat in CHRISTO-fidum caput omne nocivum,

Sæviat in corpus, sæviat inque animum.

Nil tamen efficiet, si sit *Patientia* præstò:

Irruet in cassum, sæviet inque nihil.

CHRISTO innixa suo, fortis *Patientia* vincit

Omnia: Quid? *Satanam* devorat ipsa *trucem*.

Conradus Bachmannus, Prof. Giessensis. Confer ipsius
Finckii *Vale Giessenum*, pag. 26. nec non adjecta propem-
ptica, Gr.

D. JOH. ULRICI PREGIZERI,

Theolog Professoris, Præpositi Ecclesiæ,

& Cancellarii Acad. Tubingensis.

IN MONTE DOMINUS PRO-
VIDEBIT.

Nies befaht er Gott/ laut seines Symboli: *In mon-
te Dominus providebit*; nach der Randglosse Lu-
theri: Gott sorget vor alles/ und wachet. Gen:
XXII, 14. D. Tobias Wagner/ in Casual-Predigten/ pag.
1076. A. C.

Quid angeris, meum, & tremis,

Tot ob pericla, pectus?

Queis cingeris, velut lupis

Simplex ovicla sævis:

Præmat Satan, præmat caro,

Mundusque te malignus,

Ut

Ut nescias mali exitum,
Timoris atque finem:

Assume robur in fide,
In speque Christiana,

Sis deditum Deo: DEUS

IN MONTE PROVIDEBIT.

D. SIMONIS GEDICCI,

Ecclesiastæ primùm ac Professoris Lipsiensis, de-

inde aulæ Archi-Episcopalis Magdeburg,

post supremi concionatoris Elect. Brandenburg.

inde Superintendentis Misnensi, & tan-

dem Martisburgensis.

לֹא רָאִוְתִי צְדִיק נֶעֱזָב:

NON VIDI JUSTUM DERE-
LICTUM.

Hic egregius Theologus, *pauperum sanguis parentum,*
fortunæ suæ volubilis memor, ex Psalm. XXXVII, V.

25. perpetuum sibi symbolum elegit, cujus sensum ita ex-
plicavit M. Martinus Prætorius, Joh. Georgii, Marchionis
Brandenburgici Informator:

Jactentur vario quamvis discrimine rerum,

Quos juvat haud fictâ mente placere DEO:

Non tamen hos duro desertos tempore vidi,

Dum sibi confisus servat alitque DEUS.

Huic me trado, licet ringantur & Orbis & Orcus,

Ejus & invictum mens mea sperat opem,

Diriget ille meas præsentî numine sortes

Providus, & rebus consulet usque meis.

Scilicet

¶ (17.) ¶

Scilicet huic soli tutum est in rebus egenis

Fidere: fidentem deseruisse nequit.

In nihilum recidat prius ampli machina mundi,

Cœlite quàm Iusti destituantur ope.

Vide Enarrationem VII. Psalmor. Poenitential. Gedicci,
post præfat.

D. ANDRÆ MERCII,
Superintendentis Hallensis,

GOTT ist getreu. I. Cor. X. 13.

Symbolum hoc socii sui piissimi celeberrimus Dn. D.
Joh. Olearius, Archi-Episcopalis aulae in Salinis Saxoni-
cis concionator olim supremus, elegantissimis hisce ac de-
votissimis versibus Germanicis illustravit:

Drückt dich hier Untreu/Hohn und Spott/

So bleibt dein Trost der Treue Gott:

Laß Untreu immer werden neu/

Gott läßt dich nicht/Er ist getreu.

Wer Gott getreu/hier redlich lebt/

Verlächts/wenn Untreu oben schwebt;

Denn sein Trost wird ihm immer neu:

Gott läßt dich nicht/Er ist getreu.

Weg/Untreu/ich dien meinem Gott/

Was acht ich Untreu/Hohn und Spott?

Mein Trost bleibt alle Morgen neu/

Gott läßt mich nicht/Gott ist getreu.

Vide Cationale magnum Lipsiense, sub titulo: *ᾠδῶν ve-*
terum & novarum Christianarum cationum, pag. 625.

C

D. JO.

*Symbola
3 Ctorum.*

D. JOHANNIS REUCHLINI,
Maximiliani I. Imp. & Eberhardi I. Ducis Wir-
temberg. Consilarii, ac totius Sveviae
Triumviri.

QUANDO DUPLICANTUR LA-
TERES, TUNC VENIT MO-
SES.

Hic Joh. Reuchlin (*fumulus*) ab Hermolao Barbaro,
doctissimo Patriarcha Aquilejensi, propter exactam
Graecae Linguae cognitionem, *Kanslar* 5. *Caprio*, quo no-
mine vulgò audit, dictus fuit. Insignium quoque loco
habuit *aram fumantem*, de qua venustissimum extat e-
pigramma apud Joh. Schosserum, in libello de Insignibus
Cl. Virorum. *Symbolum*, quod crebro sermone sibi aliisq;
in angustiis recitare consuevit, desumptum est ex historia
populi Israëlitici, qui, cum sub jugo Pharaonis crudelis-
simè premeretur, opinione citius à propitio Jehova in li-
bertatem assertus & Moysi ministerio mirabiliter eductus
fuit. Exod. I, II, III, XII, seqq. Sic Deus adhuc *auxiliator*
est in opportunitate, & piis, quando impii de illis actum pu-
tant, exoptatissimè succurrit, Diabolum ejusque organa
confundens. Hincrythmi Germanici:

Wenn Pharao die Ziegel doppelt /
Und das Volk selbst zur Arbeit stoppelt /
Gemeinglich umb dieselbe Zeit /
Sagt man / sey Moses auch nicht weit,

Item:

Item:

**Wenn Pharaö die Siegel mehrt/
Kommt Moses/und dem Ubel wehrt.**

In prælectionibus Portensibus ita explicatum olim calamo excepi:

Quando infons premeris, nec habes solatia rerum,
Ullius aut hominis, qui tua damna levet;
Excipe cuncta animo patiente, rogaque Jehovam:
Cum lateres duplicat Pharaö, Mosè venit.

Vide de hoc *Symbolo Reuchliniano* Melanchthonis explicat. Theognidis, pag. 19. Matthesii commentar. in Epist. ad Corinth. fol. 293. b. & Zehneri Adagia Sacra, pag. 724. seqq. Confer sis nostram Exercitat. de Barucho, famulo ac scriba Jeremiæ, part. II. §. 17.

*** D. CONRADI MUTIANI, RUFII,**
Consiliarii Hassiaci & post Canonici Gothani,
Musarum Patroni,

Ἐν τιμῇ αἱ Γαλάνα κλῆμα παιδευτῶσι.

BEATA TRANQVILLITAS.

Hic gente & mente nobilis Ictus, vale aulicæ vitæ dicto,
totum se quieti & studiosæ tranquillitati Gothæ de-
dit, contentus annuo reditu vix *sexaginta aureorum*, reli-

C 2

cto

* *Juris utriusque Doctor* vocatur à Ricardo Croco, in tabulis Græcæ Lingvæ, Lipsiæ anno M. D. XVI. primum excusis Senatui ibidem dedicatis, & ab eodem egregio privilegio munitis, quas propter antiquitatem & raritatem hodierni Nobilissimi Senatus Lips. Bibliothecæ splendidissima, ante aliquot annos, cum adhuc in Milinia Coldicii Superintendens essem. L. M. Q. donavi.

Item:

æto cognatis & affinibus toto patrimonio; nisi quod liberalitate principum, præcipue Electorum Saxonix, sæpè adjutus & sublevatus est, in re tenui Studiosorum Patronus & hospes liberalis. Vide Melch. Adami vitas JCtorum German. pag. 9. & 27. *Par Symbolorum eruditorum frequentavit*, quorum prius Joachimus Camerarius sequenti Epigrammate in Epicediis Mutianis illustravit:

Ἀνδρῶσι παιδῶσις ἐνέμον κῆμα χαλάνα,

Πατρὶς π χρεὺς φέρων.

Νάματα πακίως χρεὺς ἴσα, νόσφι χαλάνας,

Τόχα π πᾶς, ἀνωφελῆ.

Quod aliquando in studiis Philologicis adhuc versatus ita latinè reddidi:

Thesaurus gravis & quovis præstantior auro est

Doctis viris *Tranquillitas*.

Flumina Pactoli, nihil, & sors aurea quævis,

Tranquillitas si non adest.

posterius verò, quod supra fores ædium, quas Mutianus Gothæ habuit satis eleganter, *nigris literis* pingi curavit, M. Ricardus Crocus, Britannus, primus Græcæ Lingvæ in Academia Lipsienfi Professor, & Mutiani gratus Cliens, hisce jambicis exposuit:

BEATA, qui, TRANQUILLITAS,

Ruffi leges in ostio,

Pictam notis nigellulis,

Dignam aureis, sententiam;

Ne vellicaveris virum,

Nihil quod auri admiscuit.

Pascendam enim mentem putat,

Non blandiendum ocellulis,

Pir,

Vir, omnium jam calculis

Bonus, piusque & integer.

Vide Ricardi Croci Tabulas Græcæ Lingvæ, excusas Lipsiæ, 20. 1516. pag. 69. Confer omnino Bucolica Eobani Hesli, pag. 24. & seqq. ubi integro Idyllio VIII. BEATAM TRANQUILLITATEM Mutiani celebrat; nec non Ejusdem Epicedia Illustr. Viror. pag. 155. seqq. edit. Halæ Suevorum, 1539.

D. JOACHIMI BEUSTII,

Trium Electorum Saxonie & Principis Anhaltini
Consiliarii, ac Antecessoris Witte-
bergenfis.

VIVE MEMOR LETHI.

Sanctissimus Nobilis hic Beustius fuit & piissimus Juris Doctor. Sacra Biblia enim magnâ assiduitate continuo legit & Patres Græcæ Latinæque Ecclesiæ, cum Theandri Lutheri tomis, *cujus auream Genesin semper secum habuit & in locos communes digessit.* Vide Killi Collectan. Evangel. p. 282. Conf. conc. funebrem B. Beustio habit. à Petro Willichio. *Libello Christiados, ut vocat, seu, Latinis versiculis, quibus singulorum textuum Evangelicorum, Dominicalium pericopen complexus est, multis puerorum scholasticorum chiliadibus salvificam doctrinam implan-
tavit. Hos versiculos in Epistolâ dedicatoriâ, ad Augustis-
simum Saxonie Electorem AUGUSTUM scriptâ, & o-
pusculo præfixâ, delicias suas, in itineribus Legationum*

Et Commissionum Electoralium natus, appellavit. * Vid. edit. Witteb. 1570. Lips. 1577. & iterum Lips. edit. 1651. Alias editiones, vel sexcenties diversis in locis apparatus, nunc omitto. Ex *Enchiridio* ipsius *de arte bene beateque moriendi* multi illustres ac docti Viri benè beateque mori didicerunt, quod ex historiarum monumentis facile est demonstrare. *Orthodoxam* Ejusdem *enarrationem Evangeliorum Dominicalium & Festalium*, pietate & eruditione scatentem, omnes solidè docti admirantur, utpote ex *CCXXVIII. piis & doctis scriptoribus*, summo studio ac judicio collectam. Congessit illam in prædio suo nobili *Planitz* prope *Zwickaviam*, aulicæ vitæ ac functionis satur, Deo & sibi vivens. Hinc D. David Peiferus, Elect. Sax. Cancellarius, ipsi carmine prolixo elegiaco gratulatus est, quod celeberrimus poëta ac Theologus Academiae Lipsiensis, D. Fridericus Rappoltus, me olim studioso, mirificè commendare, atque omnes Musas ac Gratias manus suas in illo abluisse, profiteri solebat. Venustissimè enim depingit vitæ aulicæ splendida *κινδυνώματα*, ac vitæ rusticæ simplicia tutaque *κινδυνώματα*. Præfigi itaque illud Beustius huic suæ Orthodoxæ Evangeliorum Enarrationi voluit. Merito igitur apud D. Hermannum Kirchnerum, Jctum & Oratorem Marpurgensem, Orat. 3. Panegyri. pag. 93. audit Jctus ac Theologus celeberrimus; & apud D. Otho- nem Melandrum, Jctum Hasliacum & postea Casareum, tom. I. Joco-ferior. pag. 131. *Jureconsultus sanctissimus & nobilissimus Theologus*. Pro Symbolo perpetuo habuit hemistichion Persii ex Satyra V. VIVE MEMOR LETHI! quod

* Hi Latini versiculi Beustiani à D. Ambrosio Lobvassero, celebri Jcto, & Psalmorum Davidicorum Teutonico Metaphraste, Germanicè, ab Ab- dia verò S. Gotschalgo Prætorio, πολυγλωττῇ Academiae Viadrinæ Pro- fessore, Græcè & Hebraicè translati sunt.

quod Johannes Ulricus, Sonnebergensis, Nepotum Beustianorum in Planitz Informator, hisce versibus exposuit:

Exigo dum mecum, mecum dum mente revolvo,
Symbola quæ fuerint, O JOACHIME, tua;
Te dixisse piæ, fateor, sapienter, & unde

Doctrinæ multum quis queat excipere.
Et quamvis id idem doctissimus ille Poëta,
Persius, invenit, nomina clara gerens:

Attamen hoc nos multa monet, vitæque beatæ
Pingit, ut ipse vides, lector amice, statum.

VIVÉ MEMOR LETHI, dixit, qui, vivere quid sit,
Nescivit, nedum, mors quid amara fiet.

Hoc tamen ille suis conatur dicere scriptis:
Discamus, mortis quam sit avara manus.

Nos autem scimus, qui CHRISTI nomine sancto
Gaudemus, quid sit vivere, quidque mori.

Qui Domino vivit, vivit benè, vivit & ille,
Sic MEMOR ut LETHI: *bac mors pia, vita pia.*

Hic *memor est lethi* Domino qui credidit omnem
Vitam, à qua nobis pendet & hora necis,

Qui memor est lethi, studiosè crimina vitat,
Diligit atque homines, diligit atque Deum.

Tu, JOACHIME, igitur BEUSTI, qui nomine clarus,
Quique arte egregius, qui pietate bonus,

Ducendo vitam sanctam MEMOR ipse fuisti
LETHI, & nosti, quid vivere, quidque mori.

Ceu tibi mors suavis fuit, ut somnusque salubris:
Sic tibi contingat vita beata, precor:

Symboli sui praxin in hoc quoque ostendit Beustius, quod
sepulchrum suum integros octo, ante obitum, annos, in-
tem-

De (24.) 28

templo Planiziano, à se edificato & pulchrè exornato, sibi fieri curavit. In loculo quoq; suo ita componi voluit, ut *pileum Doctorem* in capite, libellum suum *de Arte moriendi* manu dexterà, *gladium* verò *equestrem* sinistrà gesserit ac tenuerit. Vid. cit. Conc. funebr. & Epicedia adjuncta.

D. JOHANNIS LAUTERBACHII,
in Noscovitz, Electoralis Aulae Saxoniae
Consilarii.

ETIAMSI DEUM OMNESQUE
HOMINES CELARE POS-
SEM, TAMEN NIHIL CON-
TRA JUSTITIAM FACEREM.

Sic philothecis, quarum non paucas ipse possideo, inscribere consuevit doctissimus hic Nobilis, & Conscientiosissimus Jctus, Beustii olim Collega & familiaris in aula Dresdensi infucatus, cujus tandem satur, in praedium suum nobile *Noscovitz*, secessit, fati sui legem ibi expectaturus, sicut ipse lib. III. eleg. II. ad Albertum fratrem scribit:

Hic reliquum suadet mihi mens consumere vitam,
Et tacitos nullo claudere honore dies.

Aurea libertas, parvo contenta beato,

Afficit, & servas temnere cogit opes;

Nulla fides mundo, fors circumvolvitur anceps,

Et rota conversa est, quæ modò firma stetit.

Quique hodie incedit felix, stipatus amicis,

Cras miser, obscuri carceris antra subit.

Sym-

De (25.)

Symbolum ejus religiosissimum Adamus Cuslevius, lib. I. select. Epigr. ita scitè interpretatus est:

Nolle, licet possis celare hominesque Deumque,

Ledere justitiam, pectoris egregii est.

Te, LAUTERBACHII, tenuisse in pectore celso

Virtutem egregiam, *Symbolon* hocce probat.

O sanctum Juris Doctorem! nomen & omen

A puro rivo cui fuit, atque manet.

O utinam cuncti Consulti Juris haberent

Talem animum justum, propositumque pium!

Templa forent omnes sanctissima curiæ & aula,

Et Jus ex toto pelleret orbe nefas.

Sed quoniam multi sibi mortua Numina fingunt,

Et brutos homines, fraud regit, atque dolus.

Conf. ipsius Lauterbachii poemata, tractat. de *Armis & literis*, de *Bonis Ecclesiasticis*, de *Bello contra Turcas*, de *Secta Mahometica*, de *Principe Christiano*, cum præfationibus.

D. LAMPERTI DISTELMEIERI,

Electoris Brandenburg. per integros XXXVII.

annos Consiliarii & Cancellarii.

Wirff dein Anliegen auff den HErrn/
der wird dich versorgen/und wird den
Gerechten nicht ewiglich in Unruhe
lassen.

M. Martinus Nöslerus, concionator Aulae Berolinensis,
in concione funebri, huic Sancto JCto & Aulico
habita,

habita, inter alia, A ij sic scribit: Zu dem Ende ha-
ben wir auff Befehl für andern für uns genommen
Davids Sprüchlein / aus dem LV. Psalm v. 22. un-
fers Herrn Canklers seligen Symbolum, das Ihme bey
seinem Leben sonderlich lieb / damit Er ohne Zweifel
unter allerhand Gedancken und Sorgen bey seinem
Ante sich oftmals auffgerichtet und gestärket / und
das auch im Tode sein bester Trost und Erquickung
gewesen. Et H ij ita pergit: Dis ist nun Davids
Spruch / und unsers Herrn Canklers seligen Sym-
bolum, da sich sonder Zweifel jener heilige Prophet/
und dieser fromme Mann / in allerhand Anliegen
mit getröster / und daraus lernet euch ja alle ins Leben
und sterben schicken. Bringen wir unsere Tage
und Leben auch / nach Gottes Willen / zu mit An-
liegen / mit Elend / mit Sorgen / und mit Creu-
ze / so laßt uns ja nicht wundern / Menschen
Leben giebt nicht anders. Will Fleisch und
Blut jaghafftig werden und sincken / so lernet
beten / lernet Gedult haben / lernet auswar-
ten: Und behaltet endlich den gewissen Trost/
Gott wolle und werde das Betrübniß leglich
selber wenden / und allem Jammer abzuhelffen/
uns aber darauf kräftiglich zu trösten und zu
erfreuen wissen; Wie auch Bernhardus sagt: Heri
eras in tenebris, hodie in splendore lucis: heri in ore leonis,
hodie in manu Mediatoris: heri in porta Inferni, hodie in
deliciis Paradisi. Hæc ibi Nöslerus, qui hunc Cancellarium
quoque vocat, *oculum & lumen Marchie, virum Latine,*
Grace

Gracia & Hebraea lingua peritissimum, & verum Studiosum
Theologiae, fideliumque Ministrorum verbi & Ludimoderato-
rum patronum ac defensorem constantem ac paternum, o-
mnium piorum Curatorem & Sacerdotum Justitiae incorru-
munem, optum, unter welchem Hirten ein jeder in be- NB.
fugten Sachen ein Lämlein erzogen. Petrus Albinus in
Chronico Misnensi, edit. in fol p. 369. hunc Distelmeierum
fuisse ait eloquentissimum seculi sui oratorem, unâ cum con-
terraneo suo, D. Ulrico Mordeisen Elect. Sax. Mauritii
Cancellario, & post Elect. Augusti patris, Consiliario præ-
cipuo. Insignia sua ex suo sibi legit cognomine Distel-
meierus, nempe Messorem caduorum, de quo elegans ex-
tat epigramma in libello Joh. Schöfferi, de Insignibus Cl.
virorum, qui videatur. Symbolum verò ipsius in Epice-
diis hinc versibus expositum est:

In DOMINUM jacta curas indeside cura,

Cum te crux macerat, consilioque cares.

Nempe tuis curis nihil efficias omnibus: Ergo

Perge piis precibus sollicitare Deum.

Is te curabit bene, cum negligit orbis,

Nec iusto requies prædita semper erit.

Plura memorabilia de hoc Distelmeiero vide in Jubilæo A-
cademiæ Francofurtensis, lit. R, 3. Præfat. Poëmatum Schof-
feri. Indice Chronolog. Bucholtzeri, sub an. 1522. Præfa-
tione Lutheri Posthumi M. Andrea Pratorii. Epistolâ De-
dicat. lib. 4. Catalegi Hæret. Schlüsselburgii &c.

D. CHRISTIANI DISTELMEIERI,

à Kadesleben/ & Malsdorff/ Elect. Bran-

deburg. Consiliarii ac Cancellarii.

D 2

AUXI-

AUXILIO, PIETATE, LABORE.

Lamperti filius fuit hic Distelmeierus, Ictus Christianissimus & propter virtutem ac merita in Rempubl. fulgentissimus, ita, ut etiam (quod certe rarum) duorum Imperii Comitum Sacer factus sit. Vide Martini Fridrici Seidelii *Icones & Elogia aliquot Virorum praestantium, qui Marchiam olim illustrarunt*, p. 65. Encomia Ejus vide apud Autores, sub Symbolo Lamperti Patris citatos, quibus addi potest Taubmannus in Schediasmat. pag. 317 seqq. & D. Daniel Cramerus, in epist. dedicat. Quartae Clasis Scholae Propheticae, ubi hunc Distelmeierum, Bonorum, Piorum & Literatorum omnium fidam anchoram & portum vocat, simulque refert, illum in medio aetatis flore utriusque oculi natalem lucem amisisse, & singulari Dei beneficio tandem recepisse, aramque gratitudinis CHRISTO, pio programma te erexisse. Johannes Schoslerus, Professor Academiae Francofurt. hisce versibus hujus Patroni sui magni Symbolum, in lib. de insignib. Cl. vii. r. expresit:

AUXILIUM CHRISTI, PIETASQUE ADJUNCTA LABORI,

Curriculum vitae dirigit, onne mor.

Infelix labor est, quem non mens aucta gubernat:

Sed rege tu mentem & pectora nostra, DEUS.

D. MARCI GERSTENBERGERI,

Pro-Electoris Saxoniae Cancellarii.

PIETAS AD OMNIA UTILIS.

I. Tim. IV. 8

Qualis

Qualis ad auroram suboles Hyperionis aura
Purpurat, & longè radiantia tela diei.
Projiciens, humiles convestit lumine terras:
Sic tua se virtus, GERSTENBERGERE, per omnes
Saxonie differe radiis illustribus oras:

De hoc Cancellario canit Fridericus Taubmannus, in Me-
lodæsia, p. 154. Propter Pietatis & Justitiæ studium, *Friderici*
Wilhelmi, piissimi & Justissimi Principis, ac Pro-Electoris
Saxonie, oculus fuit. Symbolum ejus Eusebianum sub
immagine, æri incisa, ab Elia Reusnero ita fuit expositum:

Esto pius: PIETAS tibi AD OMNIA, semper in orbe
UTILIS, & prodest, cum minimè ipse putas:
Impia vita, nocens vita est, pia vita salubris:
Nam juvat illa solo, nam juvat illa polo.

D. NICOLAI REUSNERI,
Comitis Palatini Cæsarei, Consilarii Saxoni-
ci & Ordinarii Jenensis.

I.

Φέρε καὶ Φέρε.

**FERRI BENE DISCE FEREN-
DO.**

II.

**FORTITUDO, ET LAUS, ET SA-
LUS MEA DOMINVS.**

Hunc Reusnerum Nicolaus Clemens Trelaus, Eques,
Vates, & Jctus Mosellanus, ob scripta edita, vocat *cym-*
balum

D 3

balum

balum Mundi & tympanum Fame, in carmine Iconibus clariss. Viror. à Reusnerò editis præfixo. Insignia D. Reusneri fuerunt L E O, tum in galea coronata, tum in clypeo stans, & sinistra ungula stellam tenens, ad latera scripto utroque ipsius symbolo; quæ omnia feliciter tetigit & exposuit Georgius Calaminus sequenti epigrammate:

Reusneri geminum quicumque rubere Leonem,

Ac lævo stellas ungve micare vides:

Vatis adumbrari statuas fatalibus armis,

Divino quicquid continet ingenio.

Artes, stella refert: animos Leo: fulva corona,

Laudes: os galeæ, corde patere notat.

TER tua mente pari, SIC FERRIS: cumque Prophetâ

Dic: VIRTUS MEA, LAUS, ESTQUE JEHOVA SALUS.

Prius Symbolum desumpsit Reusnerus ex ingenioso veteris Poëtæ Palladæ epigrammate, quod ita habet:

Εἰ τὸ Φέρον σε Φέρει, Φέρε καὶ Φέρε. εἰδ' ἀνακλῆς,
καὶ οὐκ ἔστι λυπῆς, καὶ τὸ Φέρον σε Φέρει -

H. e. si fatum te fert, fer & ferre: Si verò indignaris, te ipsum mærore conficis, & tamen fatum te fert. Vide Anthologiam Græcorum Epigrammatum, C. C. C. doctissimorum Aurrum opus (quod insigniter commendat Martinus Crusius in oratione de Pyraestro & Pyro) lib. I. Confer Comment. Joh. Brodæi, & Otmari Luscipii. *Elias Reusnerus*, Professor Historiarum Jenensis, prius hoc fratris sui *Symbolum* hisce versiculis illustravit:

Quod sors fert, patiens FER ATQUE FERRE.

Nam si fers malè, tu malè ipsè ferris;

Sic bis fers malè, ferre quod necesse est.

Martinus Crusius autem ita:

Qui

32 (31.) 32

Qui peccet, qui nos lædat, reperitur ubique:

Hos tamen adversus FER medicina valet.

Ferre hominum mores varios, prudentis habetur:

Ista suâ nec res utilitate caret.

Si tu FERS alios, aliis tu FERRE vicissim:

Cessio amicitiam talis utrinque ligat.

Quâm benè pulchra monet vox, FER, SIC FERRIS, utrum-

Reusnere: hæc curæ sit modò cuique pio. (que,

Posterius symbolum, ex versu 14. Psalmi CXVIII. petatum,
laudatus modò Elias Reusnerus sic exposuit:

Quod te laudo, Deus: quod per te vivo redemptus:

Non opis humanæ, Numinis omne tui est.

Tu, *mea laus*, mea certa *salus*, mea magna *potestas*.

Quid reliquum? quod sum, *sim*, Deus, omne tuum.

Vide Nicolai Reusneri lib. sing. Heroicor. Symbol. pag. 263.

& seqv. Conf. D. Danielis Crameri Emblem. sacr. part. 2.

pag. 141.

D. JOHANN. SCHNEIDEVVINI,

Antecessoris & Consistorialis Witteber-
gensis,

NEC SPE, NEC METU.

Theandri Lutheri domesticus & convictor Decennalis
fuit hic Schneidevvinus, magnus & Religiosissimus
7Cius, sicut ab Erasmo Schmidio, in oratione parentali
D. Friderici Balduini, pag. 27. vocatur. De cujus pietate
& justitiæ studio abundè testari possunt vel sola ea, quæ in
Bibliotheca ipsius, pro quotidiana regula vitæ sibi ipsi præ-
scripta,

scripta, & peculiari tabellæ inscripta, post obitum, inventa fuerunt. *Quibus ipse sibi imperavit* (ait Schmidius, cit. 1.) uti verba habent: Mit allem Fleiß die Acten zuverlesen/und Gott zu bitten/das ich nicht aus Günst/Neid oder Haß/ auch Unwissenheit/ ein falsches Urtheil spreche/ dieweil dieselbige Stunde/ da ich richte und Urtheil spreche/ Gott über mich auch richtet/ und Urtheil spricht. Item/ das Gott mich/ mein Weib/ Kinder und Gesinde behüten wolle vor Sünden und Schanden/ für Gefahr Leibes und der Seelen/ und das er in der Vocation bey uns stehen/ und unser Haus/ Hoff und alles/ so er uns bescheret/ gnädiglich behüten/erhalten und segnen wolle. Desgleichen im Consistorio 1. auff reine Lehre helfen mit acht haben. 2. über die Prædicanten zur Billigkeit helfen halten/*quia sunt Legati Dei, & qui eos recipit, Christum recipit & ut moneantur officii sui in prædicanda poenitentia & lege.* 3. Das die Unkeuschheit gestrafft werde; & ut Magistrali ea de re sedulo scribatur, *ut sacras literas non perturbet.* Was auch sonst öffentliche Laster sind/das dieselbige gestrafft/& ut propterea Magistratus ersucht werde. Denique agere Deo gratias pro omnibus beneficiis, & orare pro regimine Ecclesiastico, Politico & Oeconomico. Hactenus B. Schneidevvinus *ἀντιέχει.* Conf. Orat. Joach. Beustii de Schneidevvinio, & D. Joh. Zangeri, orat. in Jubilæo Witteb. habit. 1602. quorum uterq; *Schneidewinianum Symbolum* commendat. Nec non imagines & Elogia literis illustr. viror. Nicol. Reufneri, pag. 315. Petrus Albinus, Poëta & Historicus, de Symbolo Schneidevvinii ingeniosum hoc composuit epigramma:

Spem

*Spem lucri sepone, metum sepone pericli,
Jurisconsultus si cupis esse pius.
Si quid sperandum, cum justè dicis agisque,
Speranda in cœlis præmia larga tibi:
In terris autem merces angvina. Quid inde?
Non est, cur metuat mens tua justa mala
Omnituens Rector justos defendit Olympi:
Hinc nec spe, facias tu, nec, iniqua, metu.*

D. ANDREÆ SARTORII,
Consiliarii Elect. Brandenburg. & Ante-
cessoris Francofurtensis.

**Thue recht / scheu niemand / Laß Gott
walten.**

Hic Jctus, propter studium justitiæ & amorem Verita-
tis ac bonæ Conscientiæ, *undique diris Livoris stimu-
lis & dente petitus amaro est*, ut de illo canit Valentinus A-
rithmæus, in Carminibus variis, pag. 322. seqv. ubi tali voto
concludit:

Consiliis niteant SARTORI Numina Brenni,
Auxilio vivant SARTORI corcla patrima,
Præsidio vireant SARTORI lumina Athenæ
Consecrata piæ, Patribus neglecta superbis.
Cum grege Pegaseo Lethes non imbibat amnem
SARTORIUS, *Claria pars maxima militiæ,*
Flos charitum, flumen suade, sapientia ocellus,
Principum amor, Procerum tutela, Ducumque voluptas.
Idem Arithmæus, Poëta & Orator Viadrinus, in cit. carm.
E pag.

22 (34.) 25

pag. 350. & seqv. *Symbolum* hujus Sartorii ita reddidit con-
eise:

*Iusta sequor, Furias mundi derideo, summo
Cætera committo perscienda DEO.*

Aliter fultus sic:

Sol Themidos, magne ò SARTORI, non minor, olim
Quam vel cum Paulo SCAVOLA & Æmilius,

Inter tot scelerum formas, tu sige Themistæ

Oscula, & ad Phæbi protrabe grande jubar.

Momorum in tanta rabie, generosa Leonis

Corda tene, & morsus discute Cerbereos.

In membris firmata tuis constantia spiret,

Et Dea, Pandora pyxidis ima fovens,

Fidere te jubeat Superis, diffidere terris,

Et terra natis conciliare Jovis.

Jova suos servat, servatque Astra a clientes:

Cur medio horrescas vivere in Oceano?

*Symbola
Medicorum.*

D. JOHANNIS CRATONIS,

à Crafftheim, Imp. Ferdinandi I. Maximi-

liani II. & Rudolphi II. Archiatri

& Consiliarii.

IRÆ MODERERIS ET ORI.

CUr Crafftheim dictus fuerit, in epistola quadam ad Mi-
chaëlem Neandrum, quæ adjuncta est compendio illi-
us Physico, p. 155. hisce verbis ipse exponit: *Ut me Dignus
Maximilianus II. Imp. Crafftheimium appellaret, fecit Me-
dicus*

dictus quidam Nordhusanus, Johannes Crato, qui in Comitibus Augustanis, a. L. XV. imagines familia petebat; & typographus Wittebergensis. Addit Neander ad vocem Crastheim hoc scholion: id est, de veteri Crastorum familia, quæ supra ducentos annos in urbe Vratislavia, cum summa probitatis & innocentie laude vixit. De Symbolo Cratonis ita scribit Dresserus, pag. 347. orat. Lips. edit. 1606. hunc in modum: *Usurpavit Symbolum, quale sapientes solent, & moderati homines: IRAE MODERERIS ET ORI. Quod picturâ gigantis nudi expressit, qui manu suâ os leonis comprimit.* Hanc Bibliothecæ suæ libris, recens compactis, aureo schemate imprimi curavit; uti me auctoritas docuit. Ad id ita exposuit:

Corporis, ira frequens, animique gravissima pestis:

Officit illa homini, displicet illa Deo.

Os effrene parit certissima damna loquaci,

Dedecus ante homines, dedecus ante Deum.

Ne miser ergo sis: ira modereris & ori.

Proderit os parcum, proderit ira decens.

D. PETRI LOTICHII,

Secundi, Medicinæ Professoris in Academia
Heidelbergensi.

SIMPLICITER, SINE STREPITU.

Secundus dictus fuit, ad differentiam Patris sui, Petri Lotichii, Abbatis Solitariensis, qui, Lutheri doctrinam amplexus, cœnobium suum Evangelicum fecit. Vid. Joh. Hagium in vitâ Lotichii, poematibus ejus adjunctâ, pag.

E 2

412. Conf.

412. Conf. Carmen Melanchthonis, pag. 67. epigr. *Solitaria*, Germanicè *Schlüchtern* (dicta à *solitudine*, vom *Schleichen und heimlichen Ort*/à Carolo Magno, ut esset scilicet Deo & Musis sacer recessus, ad proferendam excolendamque territorii illius congenitam bonitatem. Vid. Hagium cit. p. 409. Conf. Wilkii Tract. de Festis Christianor. Oecumenicis, pag. 16.) locus amoenus, intra Gelnhusam, ac diœcesin Fuldensem, in Comitatu Hanovienfi, situs, Lotichii patria fuit. Et quia habuit parentes ruricolos, *ruris amator*, per omnem vitam Lotichius mansit, scripsitque:

Ruris amatores vates sumus &c.

Et iterum:

O dulcissima solitudo ruris! &c.

Huc & *Symbolo* suo respexit, *SIMPLICITER* (scilicet, vivere cupio) *SINE STREPITU*, de quo venustum hoc exstat epigramma, quod mihi olim *Solitariam* transeunti & *Antiquitates Monasterii*, ubi tunc *florens Gymnasium* erat, solícite quærenti, unâ cum imagine Lotichii ari incisâ, à doctissimo Rectore dono datum fuit:

SIMPLICITER VIVENS STREPITU SINE, perbenè vivit:

SIMPLICITAS vitæ Musica castra juvat.

Causidicus strepitum colat, & Mercator: Apollo

In studio strepitum non finit esse suo,

Joh Hagius, celebris Medicus & Poëta, Lotichiique Pylades, in ipsius vita, pag. 436. seqv. Sequenti discursu elegantissimo, hujus sui Orestis symbolum illustrat: *Cum poëta arcanâ vi quadam Nature, vel potius Numine quodam excitentur ad omnem naturæ rerum pulchritudinem, excellentiamque sermone proprio describendam, ac quàm proximè representandam: Quid mirum, Poëtas libenter, relictis hominum cœtibus, urbanoque STREPITU, sectari & ad-*

mare

*mare raris remotiores recessus, solitudinum quare si-
lentia, ac habitare libenter propter muscosos liquidos fon-
tes, lenè strepentes aquas & rigos, amnium perennes cur-
sus, lacus viros, dulcè recubare sub tegmine fagi, sub ne-
morum umbris, moras facere libenter specubus in cavatis,
& antris frigidis opacis, juxta volucrum habitare vagos
lapsus & cantus, vitamque adcoè agrestium & pecudum
pastus, quasi in innocuo patentique aère, ac naturæ ipsius
met veluti conspectu & gremio. Hic scilicet curis mole-
stisq; soluti & vacui, liberè trahunt cœli salubrioris hau-
sus, divinosque bibunt spiritus. Unde ad carmen funden-
dum incitati faciles ac quasi entusiasmo rapti impellun-
tur, in hac rustica nativa quasi libertate ac SIMPLICI-
TATE innoxia immorantes &c. Huc usque Hagijs. Spe-
ctant huc commodè optimi versus, quos Andreas Dudithius,
trium Imperatorum Consiliarius & Orator in deli-
ciis habuit:*

Dic mihi, quæ ruris sit magnificentia mensa?

Convictor bos est, compotor gallus & anser.

Dic etiam, urbana quæ magnificentia mensa?

Convictor lupus est, compotor pardus & ursus.

Dic mihi, quos malles socios tibi jungere mensa?

Hi mactant alios, tandem mactantur at illi.

Durior est ruri victus, sed tutior idem.

Urbe solent magnis misceri lauta periculis.

Qui sapit, hic modicâ contentus sorte quiescit,

Et latet in tacitâ rectè sibi conscius umbrâ.

D. CASPARIS NÆVII,

Facultatis Medicæ in Academia Lipsiensi

Ordinarii.

E 3

In

22 (38.) 25
IN MANIBUS TUIS SORTES
MEÆ.

Alles in Seinen Händen.

Hilfus Medici laudes vide apud D. Davidem Chytræum, comment. in *Apocalypsin*, pag. 393. & seqq. Nec non in præfatione libri, *de Morte & vita æterna*, pag. 7. seqq. Conf. Inscriptiones Lipsienses Stepneri, pag. 266. 315. & 355. *Symbolum*, quod Bibliothecæ suæ libris inscripsit, & in ore semper habuit, accepi a Dn. D. Joh. Zacharia Nævio, JCro, compatre meo honoratissimo: sed sine Autoris alicujus docti explicatione. Desumptum illud est ex Psalmi XXXI. versu 16. & continet *dulcissimum solatium pro piis, contra omnes casus & adversitates, in toto vite curriculo*. D. Nicol. Selneccerus, sanctissimus Theologus, & Collega D. Nævii, qui eodem *Symbolo in declivi ætate usus est*, integram de illo orationem Lipsiæ recitavit, anno 1574. Summam verò complexus est hoc disticho ad Deum fuso:

*Sum tuus, inque tuis manibus mea tempora vite;
Nemo nocere mihi, te prohibente, potest.*

D. JOACHIMI CAMERARII,
Phyfici Noribergensis & diversorum Prin-
cipum Archiatri.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ὁ ΒΙΟ.
VITA DIURNA MEA EST.

Martinus Mylius, Rector scholæ Gorlicensis, in eruditissimo libro, quem hortum Philosophicum vocat, pag.

¶ (19.)

pag. 380. ita scribit: *Hemerocallis*, imago brevitas vite. *Vulgò*, lilia mortua, vernaculà lingvâ nominant, ab effectu scilicet. Nam singulis diebus unicus flos sese aperit, reliquis ferme omnibus marcescentibus, ut ita lilia & quæ dici queant, (*Tagelilien*.) Hinc sunt imago vite humane, quæ nihil aliud est, quam dies unus. Unde & Pindarus dixit in Pythiis, hymno 8.

* *Ἐπ' αὐτοῖς Τί δ' ἐστὶν; τί δ' ἐστὶν;*

Σκιάς ὄναρ δὲ φῶτος

* Doricè &
Æolicè, pro
ἡμέρας.

H. e. Interprete Brasmo Schmidio:

*Diei - unius sumus. Quid enim est aliquis? quid
verò nullus? Umbra somnium homines sunt.*

Vid. illius Comment. in Pindar. ubi hæc sententia doctissimè explicatur, pag. 312. Camerarius in suis Emblematis ait suum symbolum esse. * *Ἐφ' ἡμέρας ὁ βίος*, id est, *vita diurna mea est*. Et ponit hoc Emblemata:

*Extremam statuas ut quamlibet esse dierum,
Fida tibi monitrix Hemerocallis erit.*

D. CASPARIS DORNAVII,

Gymnasi Bethaniensis Directoris & Aulæ
illustris Schönaichianæ Medici.

* *Ἀετὴ καὶ χάρτι*

Christophorus Schwartzbachius, P. L. Cesar. hunc Dornavium vocat *bonum oratorem, bonum poetam, bonum Philologum, bonum Philosophum, bonum historicum, bonum & peritum Medicum*. Vide Exequias Dornavii Viventis, fol. 150. De Symbolo Dornavii, quod ille omnibus suis
scriptio-

¶ (40.) ¶

scriptionibus subijcere solitus fuit, idem hoc eruditum distichon composuit:

Ἦγ' Ἰδονάβιον μάλα φέρτατον αἰέρα', κάζε
"Ος ζῶν ἀρετῇ, βιβλία καὶ χάρτι.

Dornavius præstans, vitam *virtute*, librosque
Ornare *gratia* solet.

Confer Taubmanni Schediasmata Posthuma, pag. 132.

D. DANIELIS BUCRETII,

* à βῦσ,
bos, & κρέ-
ας, caro.

aliàs *Xindfleisch* / * Reipubl. Vratislaviensis
Ordinarii.

VINCO FERENDO.

Prælaudatus Caspar Dornavius, in *Dulc-amaro* suo, fol.
25. b. hoc *symbolum* gemino epigrammate exposuit.

I.

Expugnent alii catapulta viribus hostes,
Certius armorum genus est mihi, VINCO FERENDO.

II.

Aequat sola solo regina pecunia muros:
Trita hæc sed quamvis sit via, crimen habet.
VINCAM ergo intrepidus quacunque adversa FERENDO.
Durior hæc ; nullum sed via crimen habet

D. CASPARIS CUNRADI,
Poliatri Vratislaviensis.

DOMINJ EST SALUS.

Bei dem HErrn findet man Hülffe.

Hoc

§§ (41.) 25

HOc *Symbolum* gnome Davidis aurea est, Psalm. III, 8.
quam, curante D. Cunrado, *centum clarissimi Viri* lu-
is eruditissimis carminibus illustrarunt, quæ typis excusa-
sunt Olsnæ Silesiorum, ao. M. DC. VI. Tria saltem in-
de jam huc transcribemus, quoniam, teste sapiente Pinda-
ro, *in bonâ causa tria verba sufficiunt.*

I.

Est DOMINUS, DOMINIQUE SALUS. Vis ergò salutem?
Illum adeas; poscas hanc; ita salvus eris

Christph. Pelargus, D. Superint. Marchiæ
Generalis.

II.

Vera SALUS DOMINI EST; huic te committito totum:
Nam tibi certa SALUS Hic fuit, est, & erit.

Amandus Polanus à Polansdorff, Th. D.

III.

Unde salus oritur mortalibus unica cunctis,
Vera SALUS DOMINI EST, quo sine nulla salus.

Hieronymus Megiserus, Comes Palatinus.

D. CHRISTOPHORI RUMBAUM,
Physici Vratislaviensis.

MORIOR, ET DISCO: UTINAM
ET MORI!

SCitum hoc *Symbolum* à M. Andrea Calagio, Poëta Co-
ronato, expositum legitur in *Octostichis Symbolicis*, quæ
memoriæ celebrium Medicorum Vratislaviensium con-

F

secra-

feceravit, excula Lignicii, Anno Mlserl CorDla, i.e. 1603.
hoc modo:

Vivendo *mori*, moriendo *disco*. *Beate*.

Discam etiam o utinam, da, bone Christe, *mori*.

Terreor exemplis. Hominum pars maxima vivit

Heu! secuta fui, Numinis, atque necis.

Quam discat, tu, Christe, vides. Mihi scire, videre,

Et curare, nefas, te prohibente, puto.

Præstiterat, vixisse minis. Vixisse tot annos,

Nec didicisse mori, fax sine luce fuit.

D. ERNESTI HETTENBACHII,

Medicinæ Professor Wittebergensis.

Πάν τό πολύ, πολέμιον τῇ φύσιν.

**OMNE NIMIUM, NATURÆ
INIMICUM.**

Zuviel / ist ungesund.

VErè Medicum & *Hippocraticum Symbolum* sibi Hettenbachius elegit, quod & Philothecis inscripsit, & sanis ægrisque inculcavit. Fuit enim vir *ingenuus & infucatus*, quamobrem à D. Ambrosio Rhodio, Rectore Acad. Witteberg. in programmate funebri, de illo scribitur, quòd Facultas Medica amiserit *seniorem suum*, & *singulare ornamentum*, Respublica *Æsculapium*, omnes ordines omnisque ætas, *prisca integritatis Germanicæ Candoris ultimas quasi reliquias*. Vid tom. II. Conc. funebr. D. Baldوين pag. 790. seqv. Temperantiam, quam *symbolo* suo aliis commendavit, ipse quoque mirè coluit; qui vitæ inoffensus tenor integra membra duxit ad calcem ultimam;

Cum

De (43.) De

Cum nil juvenia stulta conscierit sibi,

Effata membra cur senecta traderet.

Uti Rhodius d. l. addidit. *Symbolum Hippocraticum* He-
tenbachii, ex sequentibus verbis Hippocratis lucem &
exegefin accipit: σιτία, πίνι, πίνι, ὕπνοι, γυμνάσια, ἀφροδι-
σια, πάντα μέτρια, hoc est, ut Hieronymus Wolffius, com-
ment. in Cic. Caton. Maj. pag. 107. vertit: *Cibi, potione,*
labores, somni, exercitationes, res venerea, omnia denique
sint moderata.

Χρυσὴν ἐστὶ μέτρον, μέτρον δὲ ἐν ᾧ πάντων ἀρίστη.

Ἐλοὺς ἀλλὰ φύσις ἐπέλετο πᾶν τὸ πλὺ.

Aurea mensura est, mensura est optima semper:

Natura, nimium, quod fuit, omne nocet.

D. GREGORII FRANCKII,

Poliatri Vratislaviensis.

**DIVINÆ GRATIÆ FIDO, UT
SANEM.**

A *Crologum* est hoc *Symbolum*, Doctorem Gregorium
Franckium, Vratislaviensem, Silesium, prioribus vo-
cum literis sistens. Exposuit illud pervenustè prælaudatus
Calagius cit. lib. hisce versibus:

Non est in Medico, celeri licet atque fideli,

Semper, ut ægroto stet sua certa salus.

Sæpè mali latitat malè, sæpè potentior herbis

Est succisque, licet sit manifesta, lues.

Sæpè medens arti, morbosus sæpè medenti

Fidit, & alternis spes utriusque perit.

Quò sanes, Chiron, *saneris*, langvide, *fide*,

Ut *Divina* suam *Gratia* jungat opem.

F 2

ALBER.

*Symbole
diversorum
Erudito-
rum.*

ALBERTI DÜRERI, Mathema-
tici & Pictoris Noribergensis.
INGENIUM SINE DOCTRINA
EST SPECVLVM IMPOLI-
TVM.

O B artis pictoriae excellentiam Dürerus, *Germania Apel-
les*, dictus fuit, quamvis, Philippi Melanchthonis ju-
dicio, *ars pictoria, respectu cæterarum virtutum in ipso,
fuerit minima.* Vid. Selnecceri *Exposit.* Psalmor. part. a-
teram, Norib. excus. fol. 3 b. Geometria ita peritus fuit,
ut illius beneficio, *artem pingendi primus in systema me-
thodicum redegerit*, quod ante Dürerum fuit inauditum.
Hinc Pictores Bononienſes *principatum pictura in toto
orbe illi detulerunt*, affirmantes, *jucundius se morituros,
viso tam diu desiderato Dürero.* Vide Melch. Adami vi-
tas Philosophor. German. pag. 68. Aeterno itaque virtu-
perio dignus, *Michael Angelus*, (verius *Diabolus*) homo
Italus, qui Düreri imagines tam aeri incisas, quam pictas,
invidia excæcatus, discerpſit, combuſſit, perdidit. Vid.
Zeileri part. I. Epiſtolar. pag. 759. *Dürerianum Symbo-
lum* Melanchthon lib. 4. Epigrammat. pag. 106. ita exposuit:

*Ut nulla è speculis rudibus reſplendet imago,
Ni ſint Artificis ritè polita manu:
Ingenii ſic uſus erit non ullus acuti,
Doctrina ſi non erudiatur ope,*

M. JO-

22 (45.) 22

M. JOACHIMI HELLERI,

Leucopetræi,* Astronomi Mansfeldici.

S. P. Q. R.

SPERNE PVLCHRA, QVAERE

RECTA.

Recht ist fein/ meid falschen Schein.

Utrumque Symbolum suum Hellerus, vir πρεσβυτερος καὶ ἀνὴρ πύλος, sequentibus distichis accuratè exposuit:

Symbolon hoc nostrum, verà ratione viâque,

Posthabitis pulchris, querere recta juber.

Vincat amor recti, pulcherrima quæque nec unquam

Te doceat species deteriora sequi.

Cedant pulchra bonis, virtus speciosa repellat,

Et fuge per vitam splendida damna tuam.

Sit rigidus recti cultus, concedat honesto,

Quæ forsan species deteriora probat.

Vide Relationem Historicam Helleri, de Regno Preto-Johannis, edit. in fol. Islebiæ, ao. 1566. cujus calci Symbola sua, cum expositione, subjecit.

M. JOHANNIS ROSAE,

Professoris Acad. Jenensis.

TRANSEVNDVM

I Nter primos Academiæ Jenensis Professores hic Rosa unus fuit, & quidem utilisissimus ac felicissimus, ob dili-

F 3

gentiam

* Weissenfelsa à candidis petris, quibus circumdata est, dicta, limes Misniae & Thuringiæ, arce & gymnasio illustri præstans, & optimorum ingeniorum mater, hunc Hellerum peperit.

gentiam legendi Philosophica ac Theologica, *alter Me-
lanchthon* appellatus. In medio ætatis flore defloruit,
cùm annum *quadragesimum* nondum complevisset; unde
B. Dn. M. Adrianus Beierus, Amicus quondam noster ho-
norandus, de illo argutè cecinit

Ut rosa, vi venti, vel solis disperit æstu,

Sic Rosa, vi mortis, decidit ante diem.

Vid. Syllabum Rect. & Profess. Jenens. Beieri, pag. 449.
item pag. 69. & 966. seqq. Paulò antè, veluti fravis

Cantator cygnus funeris ipse sui,

in solenni promotionis cujusdam actu, orationem habuit
de vitâ eternâ tam piâ, tam sanctâ, tam patheticâ ac
Nectareâ, ut nil nisi beatitudinem & dulcedinem futu-
ri seculi spiret. Hinc excusa & recusa est sæpius, imò
in nostrâ quoque vernaculam conversâ, Lipsiæ prodiit,
20. 1603. Vide M. Valentini Bayeri Diarium Historicum,
pag. 649. Tanti illam fecit illuminatissimus ille Theolo-
gus Hamburgensis, D. Philippus Nicolai, ut aureo & divi-
no suo libro, *de Sacrosancto Omnipresentia JESU CHRISTI,*
mysterio, longam seriem, inde translatam, non sine honori-
ficâ Autoris optimi mentione, inseruerit, à pag. 273 usque
ad pag. 276. In hac oratione egregium *Symbolum suum.*
TRANSEUNDUM, egregiè Rosa ipse exposuit, quò Le-
ctorem cupidum remitto. D. Fridericus Widebramus,
Prof. Jenensis ac Wittebergensis, breviter illud & nervosè
hisce versibus explicavit:

Vita viatoris quasi *transitus*: omnia finem,
Mundus hic immundus quæ veneratur, habent.

Transit honor: *transit* fortuna: pecunia *transit*:

Mente Deo similis, corpore *transit* homo.

Trans-

De (47.) 28

Transfivere patres: semel hinc transibimus omnes:

In coelo patriam, qui benè transit, habet.

Vid. CL. Beieri Syllabum cit. pag. 967. seqv.

M. MARTINI CRVSII,

Professoris Academiae Tubingensis

Græco-Latini.

Κύριε Ἰησοῦ, δεῖξαι τὸ πνεῦμά μου.

DOMINE JESV, SVSCIPE SPIRITVM MEVM.

Act. VII. v. 59.

Qualis & quantus vir in re literaria fuerit hic Crusius, ex ipsius libris, non modò in Romano-Germanico, sed & Turcico Imperio notissimis, omnium optimè cognosci potest. Vitam illius fusissimè ac elegantissimè descripsit Vitus Myllerus, Professor Tubingensis, in oratione parentali, Tubingæ cum epicediis edita, ao. 1608. Confer præfationes omnium librorum Crusii, quibus multa de se *Βιογραφικά* inspersit. Elogia ipsius vide apud Michael. Neandrum, *in Orbe terræ*, pag. 131. edit. Lips. ao. 1594. Rhodomannum, *in Palestina*, pag. 23. Cellium, *in imaginibus & Βιογραφίαις Professorum Tubingensium*, I. 3. Et in censuris epistolicis Theologorum Wittebergensium ac Tubingensium, Tomo primo & secundo *Coronæ anni Crusii* præfixis. *Symbolum* suum ex S. Stephani Protomartyris, coeleste gaudium jamjam ingressuri, sanctissimo suspirio hausit, crebro sermone usurpavit, suisque & aliorum libris philotetiis, inscribere consuevit, quorum non paucos oculis meis usurpavi. Sequentibus olim versiculis illud in studio & stadio philologico explicavi:

28

22 (48.) 22

Ἐὶ σὺ θέλεις εἶφανον ζωῆς εἰν αἰτέει μάρτυειν,
εὐχὴν δ' Σπφάινει δει σε λέγειν συνεχῆς,
Κύριε Ἰεσῦ, δέξαι μὲ πνεῦμα πῆσι
χαίρειν, εἰν ὡρῇ δ' ἡανάσιο μέγειν. h. c.

Quando cupis cœlo vitæ prensare Coronam,
Te gemitum Stephani dicere sæpè decet:
O Domine, ô Jezu, mortis quando imminet hora,
Spiritulum manibus suscipe, quaeso, meum.

GEORGII FABRICII, Poëtæ
nobilis Cæsarei, Saxo. Electoralis Histo-
rici, & Gymnasiarchæ Afrani.

NVSQVAM TVTA FIDES.

DE hoc viro optimo & poëta sanctissimo, vide orationem
Dresseri, in Rhetorica, edit. Lips. a. 1606. p. 759. seqq.
Hieronymi Welleri Epistolam & Hempelii carmen, in
commentario Fabricii super Genesin. Thuanum, part. II.
histor. lib. L. pag. 985. edit. Moeno. Francof. Albinus Chro-
nicon Misnense, pag. 362. Orationem Conradi Portæ de
M. Andrea Fabricio, Georgii fratre, excus. Witteb. a. 1584.
Mich. Neandri præfat. Theologiæ Megalandri Lu-
theri præfixam, ejusdemque Epistolam Græcam, commen-
tario in Coluthum præposit. in aureo opere, edit. Basil. p.
17. seqq. & orbem terræ, pag. 139. Dresserus de dicto Fa-
bricii symbolo, cit. lib. p. 766. ita disserit: *Annum ortus sui
hoc hemistichio (Virgiliano) tanquam symbolo quodam, no-
taverat: NVsqVAM tVta fIDes. Quo pulchrè & an-
num à Christo nato, & seculi, quo vixit, mores expressit.*
Unde sequens distichon natum:

NVS-

NVsquam tVta fIDes, quo tempore (*Symbolon anni*)

Nobile te, Fabrici, Chemnitium genuit.

Vid. Albini Chron. Misn. p. 362. Hempelius verò sequenti arguto disticho Præceptoris sui *Et annum natalem, Et simul ætatis in his terris exacta annuum* complexus est:

NVsqVam tVta fIDes, natalem continet annum

Fabricii: LVstrI vox necis * una notat.

* scil. annum.

Symboli sui fidem *de nusquam tutâ fide*, sæpius cum dolore expertus est candidissimus Fabricius, cum ab illis etiam, quos maximè fideles censuit, gravissimè læsus fuerit, *imprimis à tribus ingratis discipulis, quorum unus JCtus, cæteri Theologi* fuerunt. Vid. cit. Chron. Albini, p. 364. Et Michaelis Bojemi lib. 2. de Somniis, pag. 211. seqv. Carmina Fabricii *propter pietatem in deliciis* habuit Christianus Tertius, Rex Daniæ laudatissimus. Vid. prolegomena Carin. Fabricii, Basileæ editor. pag. 12. seqv.

HIERONYMI WOLFII, Bibliothecarii
Illustrium Fuggerorum & Professoris Philosophiæ ac lingvarum Augustæ-Vindelicorum.

Ἐλέησον ἡμᾶς, ὦ Κύριε, πάντας τε καὶ θανόντας.

DEformi vultu, sed elegantissimo ingenio hic Wolffius fuit; unde Salomon Frencelius à Fridenthal, Semitâ IV. Sylvæ I. Epigrammatum, pag. 303. de illo sic canit:

Wolffius hic situs est præstans Hieronymus arte,

Quem qui non novit, legit is herclè parum.

Centum huic si forma dotes Natura negavit:

Ingenium contrâ munera mille dedit.

Et Theodorus Ebertus, in Elogiis JCtorum & Politicorum *Philæbeggiwn*, pag. 31. ita:

G

Huic

*Huic similem toto vidit nec sequana regno,
Nec Rhodanus, quantis circuit arva vadis.
Scilicet omnigena patefecit hic atria linguae,
Singulaque à Clariis artibus hausta dedit.*

Conf. Orat Dresseri de vita H. Wolfii, & quos Autores allegat Ebertus d. l. *Symbolum*, quod circa ipsius imaginem scriptum legitur in Prolegomenis Operum Demosthenis & Æschinis, commentario Wolfiano ornatis ac editis Francofurti ad Moenum, ao. M. DC. IIII. Schola Neandrina sequentibus versiculis exposuit:

*Ἰψιμέδων ἡμᾶς ἐλήσων, Κύριε Χριστέ,
Ζῶντας ἐπ' ἐν κέσμῳ, ἡδὲ θανόντας, ἀμήν.
Ἄλλως.*

*Ἐξ ἐλεημοσύνης χεῖρ' ἔσ' ἰσχυρὰ δέχου,
Εὐσεβέωσι βίην, μακαρίωσι θανεῖν. H. E.*

*Omiserere, poli Rex, nostri, CHRISTE Redemptor,
Invitâs letbo, ne pereamus, amen!*

Aliter.

Ut pius hic vivas, vitam claudasque beatè,

Solius est CHRISTI commiserentis opus.

JOHANNIS SEUSSII, Saxo-Electoralis
Secretarii in Protosynedrio Dresdensi.

NON DORMIET, QVITE CUSTODIT,
DOMINUS.

OMni doctrinarum genere excultus & insignis poëta fuit
Seussius, sacrisque hominibus ita addictus, ut vulgò *Pa-
storum Tutor, der Priester Vormund* / appellatus fuerit.
Vid. Valentini Hartungii carmen gratulat. in Natalem Seussii.
Symbolum, quo fiduciam suam in Divinâ custodiâ posuit, ex
Psalmo

SS (51.) 50

Psalmo Davidis CXLI. 3. hausit, & circa insignia sua, tres scilicet *alaudas*, scriptum habuit, quo de venustissimum Epigramma composuit Joh. Wankelius, Professor Wittebergensis, quod extat in volumine II. scriptor. Academic, ab ipso editor. pag. 621.

In alaudas & Symbolum

Viri Cl. Joh. Seussii, Dresdæ

Id. Mart. ao. M. DC. III.

Quid sibi velle putem, SEUSSII optimè, *trina* quòd alas

Æquora per clypei pandit *alanda* tui?

Quid? nisi quòd *Diva* sibi *tres* in pectore sedem,

Musa, *Themis*, *Pietas*, constituere tuo.

MUSA Duces celebrat: THEMIS adjuvat aqua clientes:

Inservit PIETAS officiosa DEO.

Libertas, servire Deo, est. *At mundus alaudis*,

Ni caveant, caveas sæpè necemque parat.

Officium fac porro tuum? NON DORMIET unquam,

QUI TE CUSTODIT, Jane, tuosque, Deus.

M. MARTINI MYLII, Gubernatoris

studiorum in Schola Görlicensi,

Dan. XII.

QUI ERUDIUNT MULTOS, UT STELLÆ
FULGEBUNT.

Hujus eruditissimi Philologi, (collectoris operum *Philippæ Melanchthonis*, editoris scriptorum *Wittebergensium*, & Autoris *Horti Philosophici*, aliorumque utilissimorum libellorum) *Symbolum Danieliticum*, Salomon Frencelius, Poëta Nobilis, & Professor Ethicus in Academia Julia, Sylvæ I Epigr. *Semitæ I*, pag. 60. & seqv. ita venustè explanavit:

G 3

Mens

¶ (52.) ¶

Mens mea, quid trepidas, quod tot, quod tanta laborum
Sunt devoranda tædia?

Quis dolor inflamat, quæ te indignatio torquet,
Quòd non sequantur præmia?

Tolle oculos, Ratio tibi quos dedit hospita, cœlo;
Et tu tuos, Caput, evehe.

En, velut æthereo scintillent lumina templo?
Ut stella spargat maximum

Parva jubar; (per tot parvam intervalla locorum
Sit nuncupare fas mihi)

Quàm nitidus splendor, quamque admiranda colorum
Per tot facies discrimina!

Sic quoque, *qui erudiunt multos, tandem ætheris orbe
Instar nitescent siderum.*

Et, mea mens, trepides, si tanta est gloria merces?
Valete, mundi stercora.

BALTHASARIS EXNERI, P. L.

& in illustri Bethaneo Professoris Historici.

SPERO MELIORA.

Hujus eruditi & celebris Silesii de Hirschberga *Symbolum*.
Caspar Dornavius, in Societatis Dulc-amari, fol. 14. b. hisce
versibus illustravit:

Ut res cunque fluant: Spes decollaverit omnis:

Quùm nil naturâ, nil possumus arte ministrâ:

Naturæ Dominus præstò est, artisque Magister.

Hoc caput, hæc meta est, *Spero meliora*, salutis.

Frid. Taubmannus verò in Schediasmat. Poët. pag. 197. se-
quenti epigrammate:

Exneri scitum est: *Spero meliora*. Relinquam

Hoc scitum scito. Vin' & habere meum?

Despero

Despero meliora. Vide mihi tempora, Cenfor,
Et dic, utrum horum *scitius* esse putes?

M. ANDREÆ WILKII, Gymnasii
Gothani Rectoris.

MIRIFICAVIT DOMINUS SANCTUM
SUUM.

Hic Wilkiius à viris in omni disciplinarum genere consummatis-
simis vocatur *venerandus Theologus, præstantissimus Philoso-*
phus, facundissimus Orator, elegantissimus Poëta, imò Plato & Philippus
(Melanchthon) Thuringicus, &c. Vid. Epistolam Dedicat. Orationi-
bus Wilkii ab editore, Cl. Dn. Georgio Hesslo, præfixam, & subjun-
ctam orationem doctissimi Joh. Weitzii, de vita Wilkii, antecessoris.
Prælaudatus Dn. Hessus, Rector Gymnasii Gothani meritisissimus,
senex pius ac venerandus, & *Φιλαλέν μοι κάρα*, de Symbolo Wilkiano
sequentia ad me perscripsit: *Wilkiius, Profocer meus, pro Symbolo*
repetebat verba Psalmi IV. 4. Mirificavit Dominus sanctum suum.
Nam grati animi γνώριμα continebant pro miro illo ductu, quo
XVIII. annorum adolescens, à στίβῳ & vomere ad scholam confuge-
rat, & multa ferens faciensque ad summum hujus gradum perve-
nerat: ubi & patriæ & externæ juventutis multum prodesset. In-
venio ad beatissimi viri effigiem hos versus:

Talis eram, Gothæ tractans illustria Musis
Gymnasii, & methodi dexteritate scholam.
Invide, quid mea tu carpis moderamina? *nescis,*
In me, non hominem, sed valuisse Deum.
Olim quid mihi fers, pia Gratia? Sufficit unum:
FIDUS ERAT: referet cætera cuncta Deus.

* * * * *

INDI-

INDICVLVS

SEMICENTVRIÆ HORVM DIVERSORVM

SYMBOLORVM.

THEOLOGORVM.

- I. D. Martini Lutheri.
- II. D. Iusti Jona.
- III. D. Pauli Eberi.
- IV. M. Iohannis Matthesii.
- V. D. Iohannis Wigandi.
- VI. D. Martini Miri.
- VII. M. Gregorii Strigenitii.
- III. D. Georgii Cœlestini.
- IX. D. Danielis Cramerii.
- X. Michaëlis Saxonis.
- XI. D. Georgii Weinrichii.
- XII. D. Vincentii Schmucci.
- XIII. D. Balthasaris Mentzeri.
- XIV. D. Balthasaris Meisneri.
- XV. D. Friderici Balduini.
- XVI. D. Andrea Wencelii.
- XVII. D. Casparis Finckii.
- XIII. D. Job. Vlrici Pregitzeri.
- XIX. D. Simonis Gedicci.
- XX. D. Andrea Merckii.

IVRISCONSULTORVM.

- XXI. D. Iohannis Reuchlini.
- XXII. D. Cunradi Mutiani Rusi.
- XXIII. D. Joachimi Beustii.
- XXIV. D. Iohannis Lauterbachii.
- XXV. D. Lamperti Distelmeieri.

- XXVII. D. Marci Gerstenbergeri.
- XXIII. D. Nicolai Reufneri.
- XXIX. D. Iohannis Schneiderwini.
- XXX. D. Andrea Sartorii.

MEDICORVM.

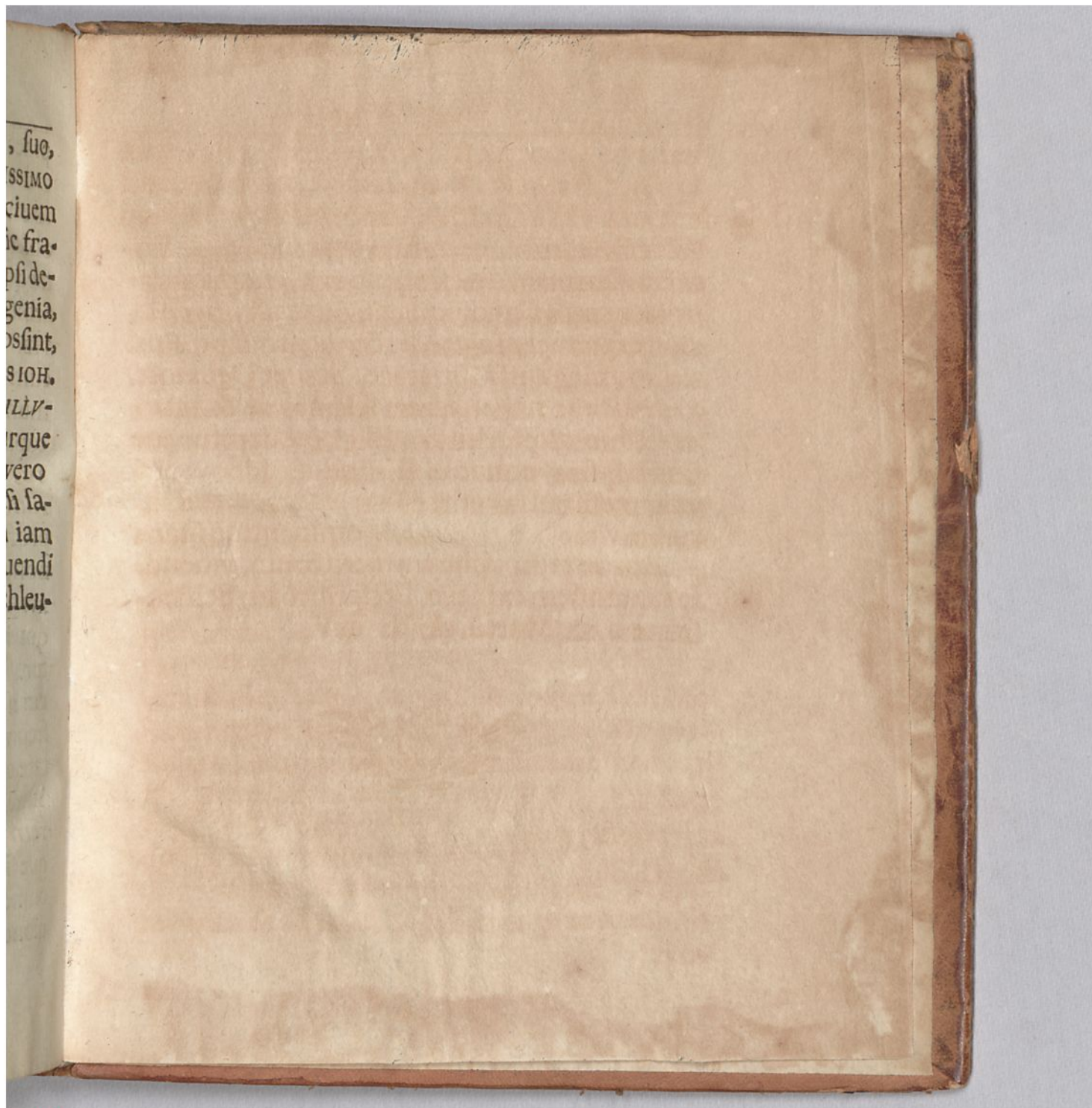
- XXXI. D. Iohannis Cratonis.
- XXXII. D. Petri Lotichii.
- XXXIII. D. Casparis Navi.
- XXXIV. D. Joachimi Camerarii.
- XXXV. D. Casparis Dornau.
- XXXVI. D. Danielis Bucetii.
- XXXVII. D. Casparis Cunradi.
- XXXIII. D. Christoph. Rumbaumii.
- XXXIX. D. Ernesti Hettenbachii.
- XL. D. Gregorii Franckii.

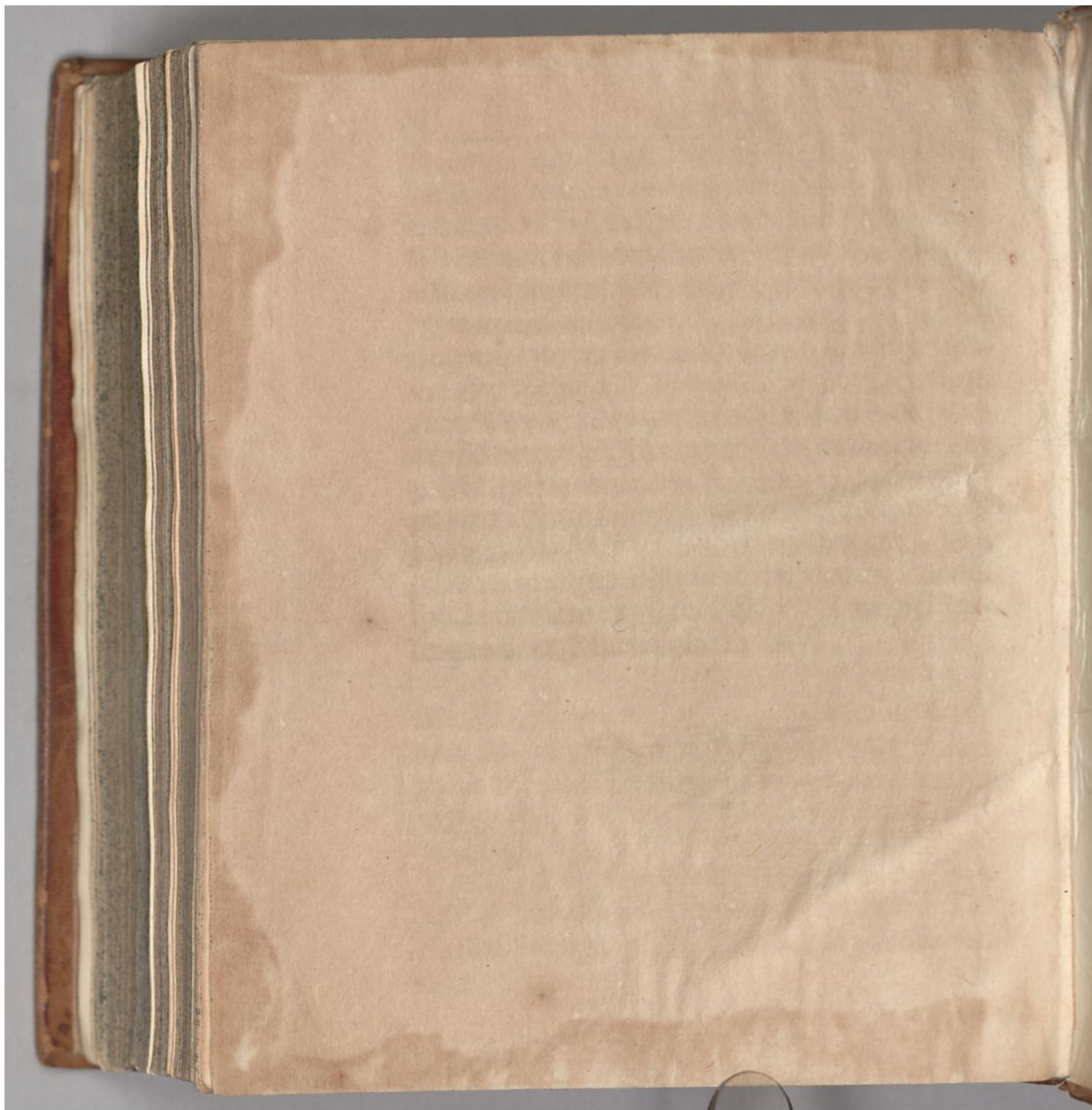
DIVERSIS STVDIIS

ADDICTORVM.

- XLI. Alberti Düreri.
- XLII. M. Joachimi Helli.
- XLIII. M. Iohannis Rosa.
- XLIV. M. Martini Crusti.
- XLV. Georgii Fabricii.
- XLVI. Hieronymi Wolffii.
- XLVII. Iohannis Seuffii.
- XLIII. M. Martini Myli.
- XLIX. Balthasaris Experi.
- L. M. Andrea Wilkii.

(o)

6832

35
GWL B Hannover
036 855 901

IV 5 A
40
685

